

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

127. SESJA PLENARNA KR-U, 31.1.2018–1.2.2018

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Inicjatywa na rzecz zrównoważonego rozwoju niebieskiej gospodarki w zachodniej części regionu śródziemnomorskiego

(2018/C 176/11)

Sprawozdawca:	Samuel Azzopardi (MT/EPL), burmistrz gminy Rabat Città Victoria, Gozo
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Inicjatywa na rzecz zrównoważonego rozwoju niebieskiej gospodarki w zachodniej części regionu śródziemnomorskiego”
	COM(2017) 183 final, SWD(2017) 130 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje z zadowoleniem komunikat oraz towarzyszące mu ramy działania dotyczące inicjatywy na rzecz zrównoważonego rozwoju niebieskiej gospodarki w zachodniej części regionu śródziemnomorskiego przyjęte przez Komisję Europejską w dniu 19 kwietnia 2017 r.
2. Popiera zaproponowane działania na rzecz zapewnienia bezpiecznej, chronionej i czystej przestrzeni morskiej, lepszego zarządzania morzem i zrównoważonego zarządzania oceanami.
3. Przypomina i w pełni popiera deklarację ministerialną Unii dla Śródziemnomorza w sprawie niebieskiej gospodarki zachęcającą uczestniczące kraje do zbadania wartości dodanej i wykonalności stosownych strategii morskich na poziomie subregionalnym oraz do skorzystania z doświadczeń zdobytych w ramach dialogu 5 + 5. W październiku 2016 r. ministrowie spraw zagranicznych Algierii, Francji, Włoch, Libii, Malty, Mauretanii, Maroka, Portugalii, Hiszpanii i Tunezji zachęcali wraz z Sekretariatem Unii dla Śródziemnomorza do dalszych prac nad inicjatywą na rzecz zrównoważonego rozwoju niebieskiej gospodarki ⁽¹⁾.
4. Odnotowuje, że w ramach inicjatywy uznano fakt, że jak dotąd współpraca między dwoma wybrzeżami pozostaje ograniczona, i że istnieje pole do ulepszeń.
5. Zauważa, że poziom regionalny oferuje znaczne możliwości gospodarcze. Znana jest rola jego czynnych portów, a ponadto jest on odwiedzany przez licznych turystów ze względu na dziedzictwo kulturowe, które może być jeszcze bardziej wykorzystywane w zrównoważony sposób.

⁽¹⁾ Deklaracja ministerialna Unii dla Śródziemnomorza w sprawie niebieskiej gospodarki

6. Uznaje, że Morze Śródziemne ma strategiczne położenie geograficzne na styku trzech głównych kontynentów: Europy, Afryki i Azji. Morze Śródziemne było zawsze miejscem wymiany kulturowej i handlowej między krajami położonymi na jego wybrzeżu i w głębi lądu.
7. Stwierdza, że basen śródziemnomorski jest znany z różnorodności biologicznej i chronionych obszarów morskich.
8. Przypomina m.in. swoje wcześniejsze opinie w sprawie komunikatu Komisji: „W kierunku zintegrowanej polityki morskiej zmierzającej do lepszego zarządzania Morzem Śródziemnym”⁽²⁾, w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich oraz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną⁽³⁾, w sprawie lepszej ochrony środowiska morskiego oraz w sprawie nowego etapu w polityce europejskiej na rzecz niebieskiego wzrostu⁽⁴⁾.
9. Jest zaniepokojony faktem, że region Morza Śródziemnego jest w znacznym stopniu dotknięty skutkami zmiany klimatu⁽⁵⁾.
10. Zauważa, że w regionie tym odnotowuje się wysoką stopę bezrobocia wśród młodzieży, niestabilność polityczną oraz poważne problemy związane z migracją, co wpływa negatywnie na perspektywy gospodarcze regionu.
11. Popiera fakt, że inicjatywa koncentruje się obecnie przede wszystkim na zachodniej części regionu Morza Śródziemnego, lecz zwraca uwagę, że nie wyklucza to w żaden sposób możliwości rozszerzenia jej potencjału i celów na inne części tego regionu.
12. Zauważa, że istnieje rzeczywista wola polityczna, by rozwiązać problemy w zakresie ochrony środowiska, rybołówstwa i akwakultury, jednak w regionie wciąż brakuje odpowiedniej świadomości, rozpowszechniania informacji i międzysektorowej polityki opartej na faktach. Utrzymują się niedociągnięcia w zakresie wdrażania i egzekwowania przepisów, w szczególności na poziomie krajowym i lokalnym⁽⁶⁾.
13. Podkreśla, że region ten stoi przed ciągłymi wyzwaniami humanitarnymi z powodu napływu migrantów o nieuregulowanym statusie, z Afryki i Bliskiego Wschodu do krajów południowej Europy, co ma bezpośrednie skutki dla regionów położonych wzdłuż granicy morskiej.
14. Zdaje sobie sprawę, że ruch morski jest również problemem w niektórych obszarach basenu śródziemnomorskiego. Należy wziąć go pod uwagę ze względu na fakt, że omawiana inicjatywa – zgodnie z kryteriami ochrony środowiska i różnorodności biologicznej, przeciwdziałania zmianie klimatu oraz zrównoważonego rozwoju – ma na celu rozwój działalności gospodarczej, która może doprowadzić do natężenia ruchu morskiego.
15. Zauważa, że w zachodniej części regionu śródziemnomorskiego odnotowuje się wysoką stopę bezrobocia wśród młodzieży, a jednocześnie wiele sektorów przemysłu ma trudności ze znalezieniem pracowników posiadających wymagane kwalifikacje i umiejętności.
16. Przyjmuje z zadowoleniem wzmiankę Komisji o podejściu oddolnym, które najbardziej sprzyja udziałowi władz lokalnych i regionalnych w działaniach przewidzianych w ramach inicjatywy.

Cel 1 – Bezpieczniejsza i lepiej chroniona przestrzeń morską

17. Uważa, że dopóki środki dotyczące bezpieczeństwa i ochrony nie będą skutecznie i właściwie egzekwowane w regionie, niebieska gospodarka nie będzie mogła działać w sposób zrównoważony i skuteczny. W związku z tym zaleca, by władze regionalne po obydwu stronach Morza Śródziemnego dążyły do współpracy i skutecznej poprawy obecnej sytuacji.
18. Wyraża zaniepokojenie faktem, że jak dotąd współpraca służb straży przybrzeżnej między dwoma wybrzeżami pozostaje ograniczona, a doraźne reagowanie w sytuacjach nadzwyczajnych na morzu nadal wymaga poprawy⁽⁷⁾. Popiera działania mające na celu promowanie współpracy służb straży przybrzeżnej między dwoma wybrzeżami, w tym szczególnie usunięcie istniejących braków w zakresie kwalifikacji w dziedzinie bezpieczeństwa morskiego. Uważa za pozytywny fakt wymiany wiedzy i danych, w szczególności w odniesieniu do ruchu morskiego.

⁽²⁾ Sprawozdawca: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Sprawozdawca: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Sprawozdawca: Hermann Kuhn, CdR 07256/2014 oraz sprawozdawca: Christophe Clergeau, NAT-VI/019.

⁽⁵⁾ <http://www.cmcc.it/publications/regional-assessment-of-climate-change-in-the-mediterranean-climate-impact-assessments>.

⁽⁶⁾ SWD(2017) 130 final.

⁽⁷⁾ SWD(2017) 130 final.

19. Zgadza się z Komisją co do działań zachęcających do większych starań na rzecz poprawy istniejących zdolności w celu przeciwdziałania nieuregulowanym i nielegalnym działaniom człowieka, takim jak przemyt migrantów i nielegalne połowy oraz w celu zwalczania zanieczyszczenia wód morskich w obrębie basenu morskiego dzięki opracowaniu narzędzi pozwalających lepiej radzić sobie z zanieczyszczeniem morza. Jest zaniepokojony faktem, że gospodarki lokalne i regionalne mogą nie być w stanie odpowiednio finansować działań w zakresie budowania zdolności.

20. Przypomina i w pełni popiera niedawne konkluzje Rady⁽⁸⁾ w sprawie międzynarodowego zarządzania oceanami sprzyjające bardziej spójnemu podejściu między regionami.

Cel 2 – Inteligentna i odporna niebieska gospodarka

21. Zgadza się, że cel, jakim jest inteligentna i odporna niebieska gospodarka, może być osiągnięty jedynie przez przyjęcie kultury nieustannej innowacji i wymiany wiedzy oraz wspieranie zrównoważonej konkurencyjności i działalności gospodarczej. Region Morza Śródziemnego jest szczególnie znany ze względu na kwitnący sektor turystyki morskiej, który należy wspierać poprzez strategię w zakresie innowacji i dywersyfikacji, zwracając przy tym szczególną uwagę na przybrzeżne, śródlądowe i podmorskie dziedzictwo kulturowe i archeologiczne.

22. Zgadza się z zaleceniem, by zaprosić zainteresowane podmioty z południowego wybrzeża do uczestnictwa w inicjatywie BLUEMED i **uważa**, że inicjatywa ta stanowi ważne narzędzie, które promuje głównie wspólne działania w zakresie badań naukowych i innowacji. Wzywa do koordynacji morskich badań i innowacji oraz tworzenia synergii pomiędzy inwestycjami regionalnymi, krajowymi i unijnymi, by uniknąć powielania i ograniczyć rozproszenie działań.

23. Wspiera rozwój nowych technologii i innowacyjnych gałęzi przemysłu opartych na biotechnologii, zwłaszcza jeśli podejmowane wysiłki skupiają się głównie na rozwoju zrównoważonych produktów. Zachęca do opracowania technologii i rozwiązań w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, zwłaszcza w dziedzinie morskich odnawialnych źródeł energii oraz energii wytwarzanej przez pływające turbiny wiatrowe, które szczególnie dobrze sprawdzają się w regionie Morza Śródziemnego.

24. Popiera tworzenie krajowych i regionalnych klastrów morskich w celu budowania optymalnych platform dla prężnego rozwoju gospodarki poprzez opracowanie innowacyjnych rozwiązań. Uważa, że klastry są odpowiednim narzędziem do wspierania i propagowania współpracy, wymiany wiedzy i przedsiębiorczości wśród MŚP i mikroprzedsiębiorstw.

25. Ponawia swój apel⁽⁹⁾ o utworzenie specjalnej wspólnoty wiedzy i innowacji na rzecz niebieskiej gospodarki. Stanowiłaby ona kolejne rozwiązanie służące rozwojowi umiejętności i przekazywaniu pomysłów z sektora badań morskich do sektora prywatnego. W tym kontekście wartość dodaną może wnieść również wirtualne centrum wiedzy⁽¹⁰⁾, które jest narzędziem wymiany wiedzy wspierającym rozwój niebieskiej gospodarki i może być określane jako „punkt kompleksowej obsługi / portal internetowy umożliwiający konsolidację i wymianę informacji ogólnych, technicznych i sektorowych dotyczących spraw morskich w basenie Morza Śródziemnego”.

26. Przypomina propozycję zawartą w opinii CdR 6622/2016 dotyczącą utworzenia platform regionalnych lub międzyregionalnych niebieskiej gospodarki. Podkreśla, że wiele obszarów w basenie Morza Śródziemnego mogłoby z pożytkiem tworzyć tego rodzaju platformy, które służyłyby identyfikowaniu projektów, wspieraniu ich realizacji i uruchamianiu lokalnych, krajowych i europejskich narzędzi finansowych. Byłyby one prowadzone przez regiony, a ich wybrane projekty finansowanoby w ramach planu Junckera 2.0.

27. Domaga się, aby projekty międzyregionalne, krajowe i ponadnarodowe, które są spójne z ramami strategicznymi inicjatywy i S3, mogły być finansowane poprzez łączenie funduszy regionalnych, krajowych i europejskich na uproszczonych warunkach i by mogły kwalifikować się do dodatkowej pomocy wspólnotowej bez konieczności ponownego przechodzenia przez procedurę zaproszenia do składania projektów.

28. Podkreśla, że przedsiębiorczość związana z niebieską gospodarką dotyczy nie tylko działalności wykonywanej na Morzu Śródziemnym. Dlatego też istotne jest zaplanowanie odpowiedniego wsparcia dla przedsiębiorstw związanych z niebieską gospodarką na lądzie takich jak zakłady przetwórstwa ryb, przemysł stoczniowy, lądowe instalacje wiatrowe i fotowoltaiczne.

⁽⁸⁾ Konkluzje Rady z dnia 3 kwietnia 2017 r.

⁽⁹⁾ NAT-V-44.

⁽¹⁰⁾ <http://www.med-vkc.eu/2016/>.

29. Podkreśla, że niezwłocznie należy zająć się brakami w zakresie edukacji i umiejętności. Rozwój gospodarczy i edukacja są ze sobą ściśle związane. Aby zatem zapewnić powodzenie inicjatywy, partnerzy muszą uwzględnić oba te aspekty społeczno-gospodarcze. Zwiększenie wiedzy na temat zawodów morskich ma zasadnicze znaczenie dla zachęcenia obywateli do poszukiwania możliwości w tej dziedzinie, tak by zniwelować rozbieżności między popytem a podażą pracy, które są typowe dla tego sektora, i by przyczynić się do zmniejszenia stopy bezrobocia. W regionie Morza Śródziemnego daje się zauważyć szczególnie paradoks polegający na tym, że pomimo jednego z najwyższych wskaźników bezrobocia młodzieży w Europie, przedsiębiorstwa transportu morskiego w sektorach wschodzących i tradycyjnych nie mają możliwości znalezienia wykwalifikowanych pracowników.

30. Popiera modele, które wspierają rozwój czystych źródeł energii i korzystanie z nich, w tym innowacje w dziedzinie energii oceanów i zrównoważonego wykorzystania energii w procesie odsalania wody morskiej zgodnie z praktykami mającymi na celu minimalizację jego wpływu na dno morskie. Popiera propozycje mające na celu wspieranie efektywności energetycznej i dostosowania się do zmiany klimatu w miastach nadmorskich, ekologicznej żeglugi i infrastruktury portowej dla paliw alternatywnych, a także rozwoju nowych produktów i usług turystycznych oraz opracowania wspólnych norm technicznych dotyczących zrównoważonej akwakultury morskiej w poszczególnych krajach⁽¹¹⁾. Należy zauważyć, że chociaż kierunki i cele tych działań są zasadniczo pozytywne, trzeba wziąć pod uwagę gospodarki przeżywające trudności i gospodarki o małych rozmiarach.

Cel 3 – Lepsze zarządzanie morzem

31. Uznaje, że obszary przybrzeżne i morskie są od dawna wysoce konkurencyjne i wieloaspektowe, co oznacza wyzwania w zakresie gospodarki przestrzennej i ograniczone zasoby. Dominujące obecnie problemy środowiskowe będące skutkiem rosnącej presji na zasoby naturalne budzą potrzebę zdobywania wiedzy. Nie ulega wątpliwości, że zintegrowane podejście do promowania korzystania ze wspólnych zasobów doprowadzi do rozwoju nowych możliwości.

32. Zachęca do tego, by modele rozwoju opierały się na zmniejszeniu emisji, konsumpcji i kosztów energii, jak również na zwiększeniu elastyczności i niezawodności. Fundamentalne znaczenie w tym względzie będzie miał rozwój energii pochodzącej z pozostałości biogenych i organicznych lub odpadów.

33. Uznaje i w pełni popiera znaczenie skutecznego planowania przestrzennego obszarów morskich z punktu widzenia działalności człowieka na morzu, co powinno prowadzić do skoordynowanych wysiłków i do łagodzenia ewentualnych konfliktów interesów.

34. Podkreśla i popiera **działania** podkreślające rolę danych naukowych i wiedzy na temat mórz, gdyż jest to jeden z filarów odpornej i innowacyjnej gospodarki. Jednocześnie uznaje znaczenie aktualizacji istniejących danych w odniesieniu do zjawisk środowiskowych i zmiany klimatu oraz ich udostępnienia międzynarodowej społeczności naukowej i organom administracji publicznej.

35. W pełni zgadza się z **działaniami** mającymi na celu ochronę środowiska morskiego i siedlisk przed wszelkiego rodzaju zanieczyszczeniami, przy jednoczesnej proaktywnej identyfikacji obszarów wymagających zachowania, takich jak morskie obszary chronione. Kampanie informacyjne stanowią bez wątpienia krok we właściwym kierunku;

36. Popiera koordynację i współpracę regionalną realizowaną dzięki wdrażaniu średnioterminowej strategii (2017–2020) na rzecz zrównoważonego rozwoju rybołówstwa na Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym w ramach Generalnej Komisji Rybołówstwa Morza Śródziemnego (GFCM). Pozwoli to również zapewnić bardziej konsekwentne wdrażanie wspólnej polityki rybołówstwa na mniejszych obszarach będących częścią basenu Morza Śródziemnego⁽¹²⁾.

37. W pełni popiera **działania** na rzecz rozwoju łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego i akwakultury przybrzeżnej oraz rozpowszechniania najlepszych praktyk w celu wzmocnienia sektora rybołówstwa i akwakultury, przy jednoczesnym zapewnieniu prawidłowego gromadzenia danych i oceny naukowej na poziomie regionalnym z pełnym poszanowaniem prawa międzynarodowego.

⁽¹¹⁾ SWD(2017) 130 final.

⁽¹²⁾ {SWD(2017) 130 final}.

Zarządzanie i wdrażanie

38. Popiera utworzenie wspólnie z Unią dla Śródziemnomorza grupy zadaniowej WestMED z udziałem krajowych punktów kontaktowych oraz Komisji Europejskiej; grupa ta zapewni również udział władz lokalnych i regionalnych.

39. Uznaje dostępność różnych źródeł finansowania, w szczególności za pośrednictwem unijnych programów finansowania wspierających różne inicjatywy, w zależności od rodzaju projektu, jego zakresu i priorytetów.

Zalecenia końcowe

40. Zachęca do wymiany wzorcowych rozwiązań, budowania potencjału i współpracy transgranicznej między władzami lokalnymi i regionalnymi ze wszystkich części regionu śródziemnomorskiego.

41. Zaleca wszystkim stronom wspieranie wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie przedmiotowej polityki na poziomie władz lokalnych i regionalnych. Ułatwi to wielopoziomowe zarządzanie wspólnymi zasobami i wyzwaniem na obszarze WestMED.

42. Zaleca także promowanie zrównoważonych gospodarczo projektów na poziomie lokalnym i regionalnym oraz ułatwienie dostępu do kapitału.

43. Podkreśla potrzebę propagowania projektów w zakresie kształcenia i zmiany kwalifikacji oraz innych środków ukierunkowanych na zmniejszenie bezrobocia wśród młodzieży we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi, a także wspierania mobilności zawodowej pomiędzy sektorami błękitnej gospodarki. Odnotowuje w tym względzie rolę władz lokalnych i regionalnych w przewidywaniu zapotrzebowania na umiejętności i dopasowywaniu ich do potrzeb rynku pracy. Państwa członkowskie powinny mieć świadomość tej roli i zapewnić władzom lokalnym i regionalnym odpowiednie zasoby w celu ułatwienia przechodzenia młodzieży ze szkoły na rynek pracy.

Bruksela, dnia 31 stycznia 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
